

MUTLULUK RESİMLERİMİZ

Nur Koçak

3 Eylül – 29 Aralık
SALT Beyoğlu ve SALT Galata

Fotogerçekçilik akımının Türkiye’deki ilk temsilcilerinden Nur Koçak’ın 1960’lar ile 2010’lar arasındaki desenleri ve resim serilerinden oluşan en kapsamlı sergisi SALT Beyoğlu ve SALT Galata’da gerçekleştiriliyor. 1981 tarihli bir seriden esinle adlandırılan *Mutluluk Resimlerimiz*, kadın dergilerinden Hollywood sinemasına popüler kültürün yaygınlaşması ve Türkiye’deki yansımalarını eleştirel bir gözlemci anlatıcı olarak irdeleyen sanatçının üretimine ayrıntılı bir bakış sağlıyor.

Mutluluk Resimlerimiz, SALT Beyoğlu’nun giriş mekânı Forum’da *Vitrinler* (1989-2019) serisinden bir seçkiyle başlar. Küreselleşen tüketim kültürünün İstanbul’un merkezindeki mağaza vitrinlerine etkisine bakan fotoğraf ve resimler, o zamana dek mahrem sayılan ürünlerin teşhire sunulmasıyla kadın bedeninin seyirlik bir nesne olarak kimliksizleştirilmesini sorgular. Boncuk işlemler ve parlak taşlarla süslü file çorapların, dantelli iç çamaşırlarının ve türlü aksesuarın sokak imgeleriyle iç içe geçtiği *Ebrusan Vitrini* (1993-1996) yıllar sonra bu sergiyle Beyoğlu’na döner.

Koçak, üçüncü katta konumlanan *Fetiş Nesnelere* (1974-1988) ve *Nesne Kadınlar* (1975-1979) serilerindeyse, Paris’te devlet bursuyla resim eğitimi alırken takip ettiği kadın dergilerinden görsel unsurları kullanır. Başlangıcı, “sanat pratiğinin miladı” olarak nitelediği, 1974 tarihli *Vivre [Yaşamak]* resmi olan *Fetiş Nesnelere*’de, popüler tırnak cilası, ruj ve parfüm markalarının albenili fotoğraflarını işlev ve bağlamından kopararak anıtsal boyutlarda tuvale aktarır. *Nesne Kadınlar*’daki *Kırmızı ve Siyah* (1976) ve *Hommage à Vasarely [Vasarely’ye Saygı]* (1977) gibi işlerde de, iç çamaşırı, mayo ve bikini reklamlarının yüzü olmayan “anonim” kadınlarını resmeder.

Sanatçının yüzüne yer verdiği tek “arzu nesnesi” kadın, Türkiye sinemasının ilk yıldız oyuncusu, yapımcı ve yönetmen Cahide Sonku’dur. 1935’te *Bataklı Damın Kızı Aysel* filmiyle şöhret bulan Sonku, bağımsız duruşu ve Hollywood yıldızlarını andıran sarı saçlarıyla kısa bir sürede “Batılılaşma emeli”nin bir temsiline dönüşür. Koçak, tiyatro oyunlarından fotoğraflar ve filmlerden kareleri işlediği *Cahide’nin Öyküsü* (1996-2006) serisinde, 1960 öncesi kentli orta sınıfın beğenileri kadar, Sonku’nun üretimlerinden çok iniş çıkışlı hayatıyla gündeme getirilerek itibarsızlaştırılmasına vurgu yapar.

Bir subay kızı olan Koçak'ın çocukluk ve gençlik anlarıyla toplumsal belleğe kazınmış "mutluluk" mizansenlerini buluşturan serileri yapının ikinci katına yayılır. Anne babasının evlendiği 1930'dan 1950'lere özel günlerde, çoğu stüdyoda çekilmiş hatıra fotoğraflarını temel alan *Aile Albümü* (1979-2012), toplumun her üyesine belirli bir rol atadığı, ideal cumhuriyet ailesinin portresi gibidir: üniformalı baba figürü ailenin kurumsallığını, özverili anne figürü destek ve devamlılığı, özenle giydirilmiş çocuklarsa umutla bakılan geleceği yansıtır.

Mutluluk Resimleriniz (1981) serisi, sanatçının 1970'lerin sonunda katıldığı posta sanatı sergileriyle gitgide artan kartpostal kullanımını görünür kılar. Çağaloğlu'ndan toplama, romantizm temalı asker kartpostallarına müdahalelerle oluşturduğu bir dizi işe, bir dönem bağımsız bir kadın gazetesi olarak yayımlanan *Kelebek*'teki "Mutluluk Resimleriniz" köşesinden yola çıkarak yaptığı siyah beyaz çizimler eşlik eder. Kadın ve erkeğin birlikte görüldüğü kartpostalların yanı sıra sadece erkek fotoğraflarının yer aldığı bu köşeye odaklanan Koçak, deneyimler ve temsilleri arasındaki uyumsuzluğa dikkati çeker. SALT Beyoğlu'ndaki enstalasyon, 1982'deki gösteriminden bu yana ilk kez, serideki bütün kartpostalların her iki yüzünün incelenmesine olanak tanır.

Akademinin tariflediği katı kurallara karşın fotogerçekçi resimler yapmayı sürdüren Koçak, hem mecra ve teknik seçimindeki kararlılığı hem de feminist bakış açısına sahip üretimleriyle kadın kimliğinin yok sayıldığı ya da arka planda bırakıldığı sanat tarihsel anlatının dönüşümüne önemli katkılarda bulunur. Sanatçının İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi'ne girdiği 1960 ile Millî Eğitim Bakanlığı'nın açtığı Avrupa Konkuru'nu kazanarak Fransa'ya gittiği 1970 arasındaki öğrencilik desenleri SALT Galata'da sergilenir. 1941 doğumlu Koçak, ilk resim çalışmalarını, ilk ve orta öğrenime devam ettiği TED Ankara Koleji'nde Turgut Zaim'le yapar. Liseyi bitirdiği Washington'da, soyut dışavurumcu Leon Berkowitz'in öğrencisi olur ve okulun "en iyi resim öğrencisi" seçilir. Akademi yıllarında öncelikle Adnan Çoker galerisinde; ardından Cemal Tollu ve Neşet Günal atölyelerinde çalışır. Serginin son bölümünü teşkil eden SALT Galata sunumu, Koçak'ın eskiz, kroki ve etütleri üzerinden söz konusu dönemde akademi egemen desen eğitimi anlayışını örneklendirir.

Mutluluk Resimlerimiz, sanat tarihçisi Ahu Antmen ile SALT'tan Amira Akbıyıkoglu tarafından programlanmıştır.

GÖRSELLER

1.

Nur Koçak, *Vivre [Yaşamak] ya da Fetiş Nesne 1*, 1974
Sanatçının izniyle

2.

Nur Koçak, *Annem, Babam, Ablam ve Ben 2*, 2000-2003
Sanatçının izniyle

3.

Nur Koçak, *Cahide - Önce*, 1996-1999
Sanatçının izniyle

4.

Nur Koçak, *Müdahale Edilmiş Kartpostallar* serisinden bir kartpostal, 1981
Sanatçının izniyle

Medya İletişimi

Zeynep Akan

zeynep.akan@saltonline.org

+90 212 334 22 45

